دَ تور او ربل
تورو کمڅو خبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اگست ۲۰۰۰

7 اگست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَ یو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعرۍ مې ستا وښکې کوي نهٔ کهٔ
زما په څېر له شاعرۍ کښې تا فرحت رونهٔ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُ چې په شونډو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اوم هغه وم اداکار نهٔ وم
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ د وخت یو لوے فنکار وې
تا د رومان په رېښمې پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل ذړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شاځوبونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې زدې کړم
د ژړهٔ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړهٔ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان خو نهٔ وُ
زهٔ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه که هر څو د فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمه ستې مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ / اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروکمڅوځیري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

29.1.2009

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو څپې
څومره ښوونې دي دَ تيرو څپې

دَ نيمې شپې په خاموشۍ کښې ګڼې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو څپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شويدي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله		
	ایاز داوُدزے	۱۱
دَ رومانې شاعر (دَ لوپېتوخبرې)	صابرشاه صابرؔ	۲۲
دَ تور اوربل تورې وکمڅوخبرې	عبدالله جانمؔ	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانې خاوُرې ایرې کړې		۳۹
بس یو یو تہ ځوندې خندا اوکړه ته		۴۰
دا سې په مایاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړهٔ سره صلاح کوُمه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
تهٔ چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېرم چې ستا دنیاهم اوسوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرۍ کمڅې شي		۴۹
ګلان تول ازغې ازغې شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره تو ئېدلې بې اختياره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي مذكرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ كښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا دَ مُسكا ستا دَ خندا نه قربان	۵۵
كله كله راته اوګوري مُسكى شي	۵۷
دَ زړهٔ تسكين په ميخانو كښې نهٔ وُ	۵۹
كله كله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم دَ پازيبو دَ شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه	۶۳
په څوله كښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما	۶۵
ستا دَ وصال په رنګينو كښې روسم	۶۶
دا دَ زلفو سلسلې چې راڅورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته ګرانې كړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پېغورې راكوي	۶۹
شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره	۷۰
اوښكه څوند دې نوې ژوند دې دې اوبو كښې	۷۱
نغمې نغمې دي دَ بلبلې څېرې	۷۲
راغې ماښام دېر دَ غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښكاري	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ته خو به نو ژړېږمه زه ۷۵

کلی دړېږي څهٔ مُسکی خونهٔ دي ۷۶

د نهې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته اوګوري مُسکی نهٔ شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اسے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم ۸۲

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینې ښکارې ۸۵

راځئ ستورو وچې اوده شو شپه تېره شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسی دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلے نهٔ شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

سکوٚ ساقي نن راته نا مهٔ کوه ۹۵

دا څو څهٔ غم نهٔ دے چې تېرې کړمه ۹۶

څهٔ ژړا شي څهٔ سلګی شي ۹۷

راغلهٔ غمونه جوړې نور راغلهٔ ۹۹

هغې و نیل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې د زړه پرېشانی شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه	۱۰۳
که هر څو دې غم د حد نه په وتېږ شي	۱۰۴
ستا د زوريل دا پر پښانۍ مزه که	۱۰۵
په محفل کښې بلېدې ته	۱۰۶
د زړه تسکين په مېخانو کښې لټوم	۱۰۸
دُنيا دَ اُميدونو مې څه ورانه غونډې ښکاري	۱۱۰
ښه دې انکار دَ اقرارونو څخه	۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبىٰ کښې	۱۱۲
دا څو غلط دي چې خندلے نه شم	۱۱۴
څه له زما دَ مرګ سوالونه کوې	۱۱۵
څه په ژړا څه په زارو تېره شوه	۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شين خالې مې قسم	۱۱۷
دَ زړه دَ غم دانه تپوس مه کوئ	۱۱۸
څوک ورته سُور څوک ورته شين وائي	۱۱۹
شپې دَ بېلتانه دومره اوږدې دي راځه	۱۲۰
ارمانونه چې مې خاورې شي ايرې شي	۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې	۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه	۱۲۴
تعبير	۱۲۶
واده	۱۲۷
ډمه	۱۲۹
دَ ختيکو زمکې ته خطاب	۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ــ دَ پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې ئې دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مغموم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ورځور دے چې دغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په ځپله یوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې - په پېغلې چې دَ پېغلتوب ځپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې یوه مسته شان نغمه شي - هم دغه دَ حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مغموم ئې دَ پېغلې په وجود کښې بیاموي - دغهٔ غزل ته ئې بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلے دے) څو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو یاده شوې ده - دغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټمل او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نو بتونه غښتلي دي - څو سره دَ دې ټولو خصوصیاتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په ځله ابتدايي ښځې ته په کاسیرو نظرو نو ګوري - د ښځې دَ وصال تمنّا د مینې د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلې شي - د ښځې نه فطري اقتضاء هم د غه کېدے شوه - خو نن زمانې دومره پېښ عیښت رانغوړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو دومره عام کړو چې د فطرت په ځا انسان د فطرت په ځيز ه کښې آرام کولو د پاره د تخیّل د بلندونه هم تېر شو او داوهامو په ښکړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه ښځه، ښځه نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې

ه د ښځو ب کوردې ودان او سي تل ه
چې ئې د ښځو نه نغمې جوړې کړې

نهٔ پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننی دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ مغموم ددې الهامي شعر تشریح په څهٔ ډول کوي - خوزهٔ په ځپله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق ښتونې شاعري ده او هر ښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند ښتونې آئینه ده) مغموم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې شوے دے چې هغه د ښځو ب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لوړې نه لیدلې ده، د دومره لوړې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله یوه مجسمه ښکلا، یوه مسته نغمه کښې چې تل ترتله د هر قید وبند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو پېغله ورته ښکاري - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه زېږېدې او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ځېن وجود د رڼو او پړاخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغې ته اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یوه مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښائست توب طلبګار د لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیاد مو ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بنې آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره[۵]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي واردا تو په پیکرو تو
کښې لټوله او مغموم به هم دې دنیا په پېغلو کښې لټوي.
دهغه د زړه مراد د غه د نوې زمانې پېغلو پټ کړے دے هم د
هغوي نه به غواړي او لټوي به خو په د غه پېغلو کښې
هغه پېغله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په پېغلو کښې د پېغلتوب لټون چې نه به
مومي - هم دا پېغلې، پېغلې نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم
د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین امتزاج نه یو ځاے کېږي.
سره دې چې لو خیږو او مغموم چې څه وائي نو په شعوري
طور به وائي - هغه مجذوب شاعر نه دے - څه چې وائي لیکي
نو ور باندې پوهېږي - د ښه ادراک په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې دهغه په خپلو الفاظو کښې دهغه د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ - مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څه کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زه
هغه وخت شعر لیکم چې څه وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما لیلیٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ټکیایم د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئې کار کړے وي او ددې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي "

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنیا او ما فیهانه ناخبره وي - او هغه لیلیٰ څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو داسې درد دے چې ددې درد د پېدا کولو نه زهٔ نهٔ یم خبر - زهٔ نهٔ یم پوهے چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهے چې هغه څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت ناقلاره ساتي - زما د خیال مرکز « پیغله » زما په زړهٔ کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې تصور او د هغې یاد ما په ویلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه راکوي -

د مغموم د خپلو وینا ګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د شاعرئ "زړهٔ پیغله" هم هغه د چا زلمي شاعر "د خیال د لیلیٰ" چې هغه یې حُسنِ کمل کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خیال لیلیٰ د خیالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته به ته څه را رسې
زه د عنقا په اشنانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شاپېغلو کښې اوسي او لټون ئې هم په دغه خواږه شاپېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي امید ئې نوې څرګند خو وائي

خو بختوره به په مغموم یا نئې حرام کړې
یوه پېغله به په پېدا اشي جینکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته په يو وړوکي کلي کښې چې دا رمنګي نوميږي او د خليلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کښې پيدا شوے دے - نن صبا به ئې څه کم و زيات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغۀ سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زيات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته يو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وايم چې مغموم زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئين يم او چرته چې فنکارانه خوبي وينم نو سندرې ئې وايم د لته زه د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزوري ويني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې دا چې که د مغموم صیب د وړوکوالي ماحول هرڅو
شاعرانه نه وُ - او چا چې د هغه کلي لیدلے وي د هغه د کورنۍ
د سختو مذهبي پابندونه آگاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې
سره اتفاق او کړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې
هم او د شاعرۍ گنجائش نه وُ خو سره د دې هم د مغموم
طبیعت د هغه کوالۍ نه شاعرانه وُ او اکثر به مو خبرې هم په
شعر شاعرۍ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او
غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملگرتیا
هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته
دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بیل شخصیت نه شم
محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو لکه چې
د ځان ستاینه کوم - ځان خلق د هر چانه بنه پېژني او زه
مغموم د هر چانه بنه پېژنم -

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه
خنده رویه څهره راته ورانډې ولاړه وي که هر څو ئې هېروم
هېرېږي مې نه - او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق
غیر جانبداره رائې هم نه شم څرگندولے مغموم زما اشنا دے -
اشنا به څوک څنگه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدا ئې گو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرگند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه پـه ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې ځرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کښې وي یا د کوڅې په څنډه او یا بیا د کلي د کورونو د دېوالونه هم چیت وي نو کله نا کله د دېوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ~

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره

ستا د کوڅې سره تېرېږي مـه زړه

وائي چې پېغله د خټو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

~ چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي

هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

دَ پېغلې تصور له چې مخکښې اوو ئيلے شول د مغموم په کلام کښې ډېر او چت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو ښکلے تصور - خو ..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او ښائسته هوس لري - وائي چې ~

~ ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه

چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

دَ خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په ګلوا هم اووينې نو وائي چې

ستا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم ~

زه دې نشه کړم په نشو کښې اوسم

د پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم د پېغلتوب د خپلو لوهسه هم نه لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګل د ګل په ځانګه کښې ښه ښکاري - که شوکوې ئې يا بوټيوې ئې نو مړاوے کيږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پيدا اده - او يو معمولي ګل هم د wordswarth غوندې احساسي بنيادموته دا رنګ احساسات ورېخښي چې د بيان نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د غه زور احساسات په بنده څه بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نه شي کولے - مغموم د پېغلو په ليدو هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په ليدو محسوسولو ځکه خو وائي چې : ~

دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو

زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

يوازې د پېغلو په ليدو مغموم دا کيفيت نه محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدر له واوري نو هم ئې فکر يو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائي ~

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

راپيدا شي يو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروُو قطارونه او وويني
د کمانۍ راشي چې کښي ښکلې ولاړې دي - او چې څه وخت
په خود شي او پوهه شي چې دا خو ښکلې نه دي بدکې سروې
ولاړې دي نو او وائي چې د دې سروُو د چا ښکلې ښائست او
ښکلتوب ته پام شوی وُ، نو ځکه خو ښکلې ښکاريږي ـ

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکلې جينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښکله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته
په ښکله کښې کائنات او په کائنات کښې ښکله ښکاري - وائي -

ـ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهه يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشتې شي نرۍ شي خو نتګۍ نه شي

ښکلو کښې د مغموم د خيال ښکله او سبزې چې ډېرو ورېښې
خپلې ځوانۍ خاورې کړي دي، نو ځکه خو وائي -

ـ ورپسې ډلو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څه له ښکلو ته خبرې کړې

(يا) چې رنګينې تورلې راغونډې شولې
ښکلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم
کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ښکې نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور ېيکې-دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمځو نه څخهٔ بنسکلے خيال اخلې وائې چې ے

ے

چې ئې ستا په تصورکښې کلې ېيکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمځې شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د ټولو پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې ويناچېل اندازه منفرد قلمکار په قسمتې ده چې نه هغه هومره وو پېژندل شو نه څه او ليکلے شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو وپېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان يا شخصيت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند کړی کړېد، لمحه لمحه د دغه "بې څوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاندو هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دۀ په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحيتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زيارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هر څۀ د يو څو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نۀ دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صيب نوم په مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زيات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتهٔ کاله کښې ايله اوس ئې ل د شاعرۍ پو مېيے کتاب (د توره اوربل تورو ګمتو خبرې) چاپ کوي - او داهم زهٔ په دې خبره ويارم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او ويښو خوراک شوي وو څو د پرپس غېږ ه به ئې نهٔ وه ليدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ پخقله مونږ مجموعي رايې داورکو شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ ددهٔ په شان شاعري ددهٔ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو داده چې ددهٔ نه پس ددهٔ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل ئې ل کړې دي ولې يو څو دغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د نچيلې شاعرۍ په تشهير نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه پاتې کړې دي نو کهٔ د سينهٔ غورو فکر نه پس دا رايې ورکړم هيڅوک به مې پرې ګرم نهٔ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګيني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې ليده او موندله شي، د غه صفت ددهٔ د عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما ددې خبرې نه دې ګوره هوکو دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے، پوهٔ او زوراور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې دا سې ګلونه ټولولي دي چې په وږمو يې تمامه پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تاترې سره سيالي کوي. زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږه او ساده والے زمونږ د دې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي.

د معصوم صاحب "ګلالۍ" يا "پېغله" د هغهٔ په زړهٔ ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نهٔ ده او د دې لوئے سوب دا دهٔ د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نهٔ هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شپېرينو يا پېغله ښهٔ مسته وه څنو خلقو په دهٔ د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ونګول. وې به يې دے د زلفو، سترګو شونډو او رخسارونو ذکر په ډېرو شليدلو ټکو کښې کوي. خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانهٔ ړولے شو. دهٔ به وې زهٔ د قدرت د فن ستاينه کوم، خلق کهٔ د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زهٔ دې د دومره لوئے ذات جل له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نهٔ کړم. د چا سندرې چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي. ښهٔ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښهٔ او ډېرې ښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لېبل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېد وشکې شاعري ده دَهغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صېب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او آفاقي قدرونو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل څوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندر بولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترې ترې شي بچې کښې مینې نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني د دنیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَدې بازار رنګ و نور هل چل او دَژوند هاند وهڅې په خپل ځائے څو د دغه ردې اهمیت حېثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغمومؔ صاحب دا سې دَ زلفو انګو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضي بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصده شعرونه دَ عشق دَ ګړ ګړې نه ناوٗ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو څوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف دې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ نور او ربل نور و کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تېرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغمومؔ صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو د پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ځي په بېدارو سترګو وېټلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نهٔ دے ، هغه هاغه څهٔ ليکي په څهٔ چې خلق پو هېږي څهٔ چې خلق رخصوصًا نوي نسل خوښوي دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مينې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظريه مينه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتي او دودي دېوالونو دَ قيد وبند نه مبرا دے زهٔ دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې کهٔ دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هرقوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ دخپل ماحول دَ کوم مست رومانی شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي دَ مينې وېشکر دے ، دَ مينې شاعر دے ، مينه دهغهٔ ژوند دے ، بې مينې ژوند هغهٔ په ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي ، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په ځوانۍ کښې ئې هم ښکلي خوښېدهٔ او اوس هم دهاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه ئې په خوله ده ، هغهٔ سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه دَ پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې دَ دائرو او مرکزونو رو حونه او نظرونه پسې اړوي ځنې نقطه چين به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يوځائے پو نکی او دريدنې ته "ګمراهي" وائي خو زهٔ هم دغه احساس دمغموم صاحب ته تپولو لوئے برے ګڼم -

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې را شې نو محفل کښې رنګينۍ شي
چې خبره د مطلب مخې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ګډه شي

د عبد الله جان مغموم شاعري د درنو پې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو پې مفهوم، پې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پښه کوونکې شاعري ده، داسې شاعري ورته هم نه شو ويلاې ځکه چې اولسي شاعري هم د موسوچ د لاندې کېږي د هغې هم يوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خيال ساتلې شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلې شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن خوځونه هم کافي قوي دي - د هر هر شعر د ټکي ټکي نه يې سادګي، نغمګي او رنګونه څخېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښيږي - د محسوساتو او احساساتو زيات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوې کوم چې که هغه په يو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته ويم چې په دې يو نظر بيا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم مثلے شوې ده) وائي "ډېر ښه صابر شاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خيالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهې ډېرې کړمې به ورته راولاړيږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم د غه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعرۍ دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو "شیفټ" په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي بدې لږې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هډو مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدید و شاعرانو په سل کښې هډو په نظر نهٔ راتلو خو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ ناراميو او نا روزګارۍ هغه دد غه "بخت" نه بې برخې کړې دے!

دَ عبد الله جان مغموم په ټوله شاعرۍ اوذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوېتهو" "بېغله" "لالے او ګلے" باندې اودروي، او هم د غو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سېوا کړې ده!

خصوصاً دَ لوېتهې له پاره خو هغه دومره نوې نوې خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوېتهې دَ سورې لاندې پټ دي، لوېته دَ حیا او پښتو رومبے نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوېته لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ "موتي له خرواره" دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولو ستو نکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوېتهې دَ عظمت، حېثيت، ښائست او مقام او احترام په حقله وئیلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوېتهې عکس دے
چې لمبه دَ تنکي شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوېتهې چې راله راشي
دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـــه چې رنګینې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوښتې جوړې کړې
لوښتو یاندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سرکړه
دَ زلمو ټېره نظر جوړ لوښتو کښې څوک ګېرې

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغمومؔ د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او نموره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدې - زه دا اعتراف کوم چې دَ مغمومؔ صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما اونه کړې شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ «پېغلې» دَ مخزنه "لوښته" نیم کښېوکړم دَ نوې خط وخال جائزه مې تاسو واخلئ چې د رومان ډَډې شهزاده دغه ناوې څومره شکر پاره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابرؔ
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تور اوربل تورو کمځو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نه چاپ کوله)

خدای شته که درته دروغ ووایم چې ما دا خپله شاعري نه چاپ کوله ـ هیڅ د چاپ کولو اراده مې نه وه ـ ځکه چې دا زما د ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې د ځوانانو خوښه وه او د بوډاګانو بدې شوه ـ ځکه خو به زما د یوسف خان اورکزي (مرحوم) او د سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به یې وو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب یې دا وو چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي ـ د پښتو ادب یې ګډ کړو ـ دوی بې لارې شوي دي ـ دا بې لارې کسان به لارې سته راړول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زه د ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم ـ او په زړه کښې ما هم دا منلې وه چې زه په غلطه لار روان یم ـ په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې "ولې مغموم صیب دې ځوانۍ دربانده ي داسې سترګې پټې کړې وې چې سره د عقله او شعوره دې ښځه لار پرېښوده لې وه او په کندو کپرو سر شوے وې او د پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوتلې وهلې وې" خو ما څه کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یو خو را ته دَ مخالفینو سترګي سپوږي ځیږي او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چي زهٔ په مشاعره کښي او دریدم او دَ غزل مطلع به مي اووئیله چي ....

ــ یو تری غوندي مُسکا چي ستا په سرو شونډو خورشي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښي به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلي ټوپۍ په هوا کښي والوزولي او ماله به ئې دومره شاباسے راکړو چي دَ نقادانو هغه سپوري سترګي ځيري به را ته هيري شوي. دَ ګمراهۍ ټولي فتوي به را ته هيري شوي او داسي به چي کښېناستم نو یو بل مست غزل به مي اوليکلو یوه ورځ جذبات را لوزوونکي مطلع به ذهن ته را غله - یو ځل چي د مردان کالج زلمو ته مي په یوه مشاعره کښي په خپل مخصوص انداز کښي دَ غزل دا مطلع واورو له نو تاسو یقین او کړئ چي مېز ونه درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدي لاسونه پړقېده او زلمو او زلموټي هال په سر اخستے وُ -

مطلع داسي وه -

ــ ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ايري کړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پېغلو ته خبري کړي

زما شاعري سمي خبري دي - منافقت په کښي نشته - ساده خبري او ساده شعرونه دي - داسي شعرونه چي دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اورېدونکي یا لوستونکي په شعر باندې په سوچ کولو ته مجبوره وي بس چې شعر واورې او یا یې اولولي نو رسا ذهن او دماغ ته اورسي او هلته ځان له ځاې پیدا کړي - زه تاسو ته خبره نشم کولې - زه د بهوسو لاندې او به ته شم بو تللې زه ګنځلکه شعر و نه نشم لیکلې - زه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ مشرانو ناقدانو ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکېډیمۍ ته تللې وم - محترم مولانا عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووې چې "د مغموم جانه چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زه یې دَ هلکانو جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وې چې سمه شاعري څنګه وي راته یې وې چې "د ستا شاعري کښې تشبې شونډې - خالونه او لوبنې وي" .. ما ورته وې چې مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په خپله مخه او زه خفه دلګیر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې پس دَ اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې دَ پښتو درته مشاعره وه ، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستې شو او زه سټیج ته اوختم نو مولانا صیب راته اووې چې څه کنه مغموم جانه څه لوبنې مو پیتې والوزوه - ما ورته اووې چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بيا به ډېرې لوېښې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ع

ستا دَ اوربل دا پرېشانۍ مزه کـه
دَ تورو سترګو حېرانۍ مزه کـه
هرې تورې پسې ګـنـاه کوُمـه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صېب

څوانه څوانۍ کښې دَ څوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه کـه

درې شعرونو په اورېدو سټوډنټانو حسبِ عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولانا صېب هم مُسکے غونډې شو او سرې
او خوزولو چې کښې ستا خبره رښتیاده -

نو زما ددې دومره اوږد بیان نه مقصد دادے چې ما څه
اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هیڅ کله نهٔ چاپ کوم
خو بیا غلے ایاز داؤدزي را پسې شوے وُ چې مهٔ ویرېږه شاعري
دې چاپ کړه - روس هغه دَ نن نه ډېرش کاله مخکښې او وخت نهٔ
دے روس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړي نو دَ ایازخان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څېله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څرګنده کړه نو څو ورځې پس چې هغه راسره مخ شو نو پوره شل صفحې یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومان شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لاړم شېشې ته او ودرېدم څېل کړه وړه مې په کښې اوکتل چې خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هېڅ هم وو. بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوېښتو څقله زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داوُدزي چې زما په شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور رڼا اچولې ده، نو صابرشاه زما په مختلفو رنګونو کښې د لوېښتې په ذکو یانې بحث کړے دے - دواړو لیکوالو د څپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئ ډېر مشکور یم -

دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ نه زما د تصور پېغله راوانسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله څپلو شعرونو کښې ستائېلې ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې نه وه، هغه څو ساده یوده کلي والا پېغله وه د هغې څو دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده یوده پېغله چې د ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې يې صابرشاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لويشتې راغونډې کړې - د دغه لويشتو نه يې ټول ښائسته رنګونه را ټول کړل او دغه پېغلې له يې د لويشتو يو اوږد پړونې جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د ښښتو نخوا ټول ښائستونه ورته کوته په خوله شي -

زه د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نه يم تلے - زه د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نه يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائيلې ده - د خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

ه خه خو بانه کړه په ديوال اوګوره
ستا د کوڅې سره ټيټ يم زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نه د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نه مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے و - ځکه چې د هغه په قول دا ښښتنې شعر دے ښښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د ښښتنې ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ځینې کورونه یاد کړي دي - ځینې کوڅې مې ښائیلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښائیلي دي او نه مې د پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په کواهړ کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکارېدې

زه دا دعوی نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تکي په تکي برابرېده. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومه دي کمزورۍ یې راته معلومه دي - څو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا مخا کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وي څو د کمزورو باوجود هم د غه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ماله یې "د ډېر ښه" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده -

تو ګرانو او خوږو رونړو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "توس اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده -
خدائے دې او کړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ ۰ ۸ ۰ ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنګته پورته لاندې باندې
اوچې شارې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روانې سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښتودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غښتني

کور په کور خونه په خونه
دښمني دي چې خودېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

رور دَ رور په مرۍ ناست دے
زوئ دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپو ان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې خپلې ټولې ورپسې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیاڅېدم ډیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لېزې ځوړې کړې

په دې راز باندې زه خدایږو که څه پوه شوم
چې دې سترګو و بېګا چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو تې غوندې خندا اوکړه تهٔ
او د خندا سره ادا اوکړه تهٔ

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زهٔ
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه تهٔ

هغه یو ځل چې دې څوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه تهٔ

ما ورته وے لږ مسکی شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه تهٔ

معصومه واخله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په مابانډې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رِیله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
څو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړهٔ شکونه ویستل
هومره مې زړهٔ کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مئین یم زړه
نوره قصه به درته بیا کوم

ددې دنیا خو ځکه بدې شم چې
خېره سینه او صفا کوم

د عشق سختئ او خندا کانې زما
لال یم اېرو کښېږي هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سرشوې
زړه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه يله شي جوړ
دا پتنګان ځکه دلې دي منم

ستا قبنیح مکېز او ګل وړينه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګينې وي څو
په ما رڼا ورځې تيَرې دي منم

دا ناصحان يې تېس ايستلې نهٔ شي
دَ مغموم کلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان منتدنه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې او تنهايي زما
ما وې جوړې آسانې دي خو ګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلې دي
څکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکې توري شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووې په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکو شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن مور نهٔ وم
ولې دیوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاړه په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووے پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دي په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهایي په اسویلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدايګو ځوېدې شي

د بېلتون په تنهايو کښې چې راياد شي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې راڅشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ايرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې له تا څو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کږه لار دې کږ له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم اوسوزوم اېره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپرلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
د تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائېګو که خفه یم
څو دې ستوري وته دې ډېر بېګا ګیله کړم

مېکده وته څو به مه وایه ناصحه
کنې یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې ږېرې سالمه پاتې کېږي
کې پو اتونه به زړه ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته ټينګ ندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې پرو مېښے د زړېد ونه غوټۍ او خاندي مُسکۍ شي

شمعه ماته کوري ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې او بندې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کوډره شاړ شي د اُلفت کوډره وران شي
زلمیتوب د رکښې رسوا شي خاورې ايرې د رکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا د غاړې هار شي په دې طمعه طمعه طمعه
زما او سنبکې ستورې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کتلو کښې څوکه کېږي
ګلې هم سومبې سومبې شوې په لېمو کښې څوکه کېږي

دغه وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدائې ګوچې ګران شي
مایوسي چې شي را څخکښې حوصلو کښې څوکه کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا دَ ټکوستورو تورو شپو کښې څوکه کېږي!

لوېشو باندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سر کړل
دَ زلمو تېږه نظر څوړ لوېشو کښې څوکه کېږي

جوړ ځوانې په تېږه و شوه، علامه دَ بوډا توب شوه
دَ ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوکه کېږي

اے! ګلونو یوې پېغلې راسې وے چې پس له دې نه
دَ مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوکه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګُوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زارشه
دا ستا شونډې دا سې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوُسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا ټېټې ترې خدائیګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره تښتېدلې بې اختیاره تښتېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته او وایه چې ګُلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګُلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تېرې هم د تېرونه وېرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتدا کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګُلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څه په خود نه دے ګُله
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ايښي دوه د بهار ګلې
څو تنکۍ، کلۍ او څو ګلونه راسره دي

د چا سپين نظر ئې رالهٔ نهٔ کړې د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خبر دے نهٔ کمېنې په ژړا به څنګه کمې شي
څو رونښکي څو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم يو اځې نهٔ دے فکرمهٔ کوه ملګرې
کهٔ تهٔ راسره نهٔ ئې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګې د چا مښن به پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په زوربل کښې څله ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رابسکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تړي په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

55

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بیلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزیبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مېنه نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ګلې
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکې شي
کله کله چې غصه شي سره مخې شي

ستا ښائست او ښغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښغله ځنې شي

هر یو وار چې ورته ګورم حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې ئې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نۀ ئې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشي نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت ئې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانۍ شپې پردې شي

يو د نګين غوندې غزل ترې خدائیګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خيره د مطلب مخې لـــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کـکۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو په پیمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
رباب په ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

ټول کېږي چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

ځکه پرې زړهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغمومَ په میخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

60

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تياره شي توره شپه شي

چې دې تش د لوښتې پلو ښکاره شي
رنګينۍ مې د خيالونو يوه پوه شي

نور دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالي چې په غصه شي لا خوږه شي

يو لمن مې دې سالمه وي نو خير دے
که پوهانو نه مې کهٔ ټول ريښه ريښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تشم د پازیبو د شرنګا سره
یا د مستو پېغلو د خندا سره

نشته خندېګو هیڅ نشته زما سره
لا یې خوشحالي خندا د تا سره

یو ځل زما زړه دا سې درزېږي نه
هر ځل په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وا خله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو د عقبی سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو تو بې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو رونښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اوویل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا غلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دادې ګورئ نادانۍ زما

ماچې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړه ځو اے رېباره دومره پوے شو
چې وړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګینو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما خو یو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بیا د پېغلو په ګمڅو کېنې اوسم

ستا د پسنیب په هر یو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا پېغلتوب مو خدای نصیب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
یو اسویلی شوم اسویلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانوړې شوې را اوېدې شوې
دا بېدارې شوې شپې او ورځې لاړلې اودې شوې

دا ګرځې ستا دځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور ئې د خېبر ترې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا دچا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور و چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشے اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په څوا ځي
سپېلنے شم د یار سترګو دچا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدائے خبر دے چې دا څه وو
هم مې سنج شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې را ته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ځې حیرانې کړې

اوکړه تماشه دَ ښتنګانو مې
هر یو سره شمعې حملاحکانې کړې

ستا مړاوي نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې ئې راله ځوانې کړې

ولې اراده خپلې ځرګندې کړم
ته به ئې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې معصومه نادانې ږیشه وې
خدایه ټولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدای ځکه غمونه راله نور راکوي

و یم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زړه
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړه خوښه کوے نه شي
نو جوابونه څه له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګے
راله په خوږ زړګي ټکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوهـ کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا د پاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوښتنې غونډې خندا د پاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا د پاره

دا زه مې چې لیونی یم خو
یم لیونی څه مدعا د پاره

ستا د خندا په انتظار دي ګڼي
کلی تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه ځوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
دا ته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانی مې دا پسې شوې دې مغزو کښې

ته دَ سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې چې بلې کړې دې سينو کښې

محفلونه دَ سرور ځکه سړهٔ شول
پېغلو وراچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تالونه مې وصل ستا په کمځو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د لیلی خبرې
څو مره خوږې دي یاره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښایي دنیا کښې د دنیا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبی خبرې

زهٔ څو د ستورو سره تل کوم
ستا د ښایست او د ادا خبرې

د دې دنیا څو ګله بیې شم چې
کوم سپینې او صفا خبرې

ستا د پایلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتیا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو د غمونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا د پاره
ښائې خندا د پرهرونو سره

څه تسبې څپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدائیګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څهٔ سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیارې راته فنا ښکارې
چې دې په سرو شونډو خندا ښکارې

په تورو شپو کې چې نا قلاره کړم
خدایګو یادونه راته ستا ښکارې

ستا د وربل تیارې منمه ګلې
دا پرېشانې په کښې زما ښکارې

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا ئې راته ادا ښکارې

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم مه زهٔ
غم د بېلتون کښې به کړېږم مه زهٔ

څهٔ خو یا نه کسره په دېوال روګوره
ستا د کوڅې سره تښېږم مه زهٔ

دا مې د عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې د نارنج هسې زېړېږم مه زهٔ

په حقیقت د دې دُنیا پوے شمه
چې ادیرې سره تښېږم مه زهٔ

مخ دې راواړه وه دهاکړه ګلې
د زلفو شپو کښې دې ویرېږم مه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالی ژړېږي څه مُسکې ځوانه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ ځوانه دي

ورته منګڼ تل وار خطا وي ځکه
دا خماران دي څه کمڅې ځوانه دي

ځکه ځوې زه داسې بې واره تویوم
اوښکې مې ځپلې دې پردې ځوانه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورې ځوانه دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ ځوانه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

77

د نجې او ښکلې مې ځلیږي په ککو کښې
لکه ستوري چې ځلیږي تورو شپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې تو کېږد لے وي اغزو کښې

اے ناصحه کۀ ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دۀ کې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړۀ ګلونه ئې چې اېښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوي خبر دے
خو چې کبر دې را نهٔ شي په مغرور کښې

اراده مې د ورتلو ده نن ور څمه
برکت مې دې خدائے وراچوي په تلو کښې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پېدا شي جینکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکۍ نشي
راشي پسرلے څو رنګينۍ نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي څو ښکلې نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا دَ غيرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې ځوره چاته يولې نهٔ شي

مهٔ وايه څهٔ ماته دَ ربار په خوله
ستا زما خبرې دې پردې نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکۍ نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یارونو سلساې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګینۍ ټولې را غونډې شوې
پېغلو ترې ځان له لوښې جوړې کړې

ما دې ورکوټي شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښکو نه ډېوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

ځمه مېکدې ته لېونې دې هلته ډېر
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېرَوم

زړهٔ مې دے ژوندے رو ارادې مې هم ژوندې
نورې لوږې تندې په ژوندونه تېرَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رانه ځوانۍ په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر یو څیز تور بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېښې چې را له را شي
دَ شفق رنګینې لاړې شي فنا شي

تنهایی کښې دَ زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر را نه خطا شي

ستا پوښتې غوندې مُسکا ته نهٔ رسیږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو اوده شول په ارام شول
زهٔ به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګينې ښکارې
ګل په خندا کلۍ مُسکۍ ښکارې

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکارې

د ستړې زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکارې

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکارې

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هیره وعده شوه

دې زما ځیرې کړېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینۍ د لوپټې به دې سوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېره نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په ډرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل وه اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږې
ماته ستا سترګې میکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ورې ډېوې ښکارېږي

د ځوڼ رښنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خد رڼیګو ښې ښکارېږي

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګُلې
دَ هر یو ستورې سترګې سرې ښکارېږي

تهٔ چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې
زه يمه روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دوه روڼه په تيالي وو
دلته ځنګېدم زه د الفت په ګواره کښې

يو پسرلے څه چې پسرلو کښې خدائګو نشته
دومره رنګينۍ دي ښېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شي او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ته لې مې غوپه کړې د شرابو يو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځائې شوې خدایه زهٔ ورته حیران یم
دومره چې پر غمونه دې وره غونډې سینه کښې

بس دے دا نیمګړې ارمانونه به راټول کړم
چې به مزارونه کړم دَ زړهٔ په ادیره کښې

نن کهٔ چرې ژوند وُ دَ هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مئین شي دَ یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے معصومه چې دَ ژوند په خوږو بوځئې شي
ډېر دې لېونې دغه ورایسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاو راته سروتښکي دي اورونه دي

نور دې هم څوک ورځي د چمن ګلونه اوخاندي
څوچې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې تېندکونه دي دامونه دي

مغموم څو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګُلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا په زیر زیر ورته کتلے نشو
په دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ د ګناه نه ویرېدمه ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ماوے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما د زړهٔ د تسلّی د پاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا د محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونونه راته شوي دي خو
دَ رقیبانو مې منلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُملې
دَ آسمان ستورې مې شمېرلې نشو

بېچې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګټون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړې
چې یو پوښتې غوندې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شو له
ښځه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئې دَ ليلۍ ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پکښې
ما وے جوړه ترېخ دے خو ترسکون دې راکړو

خدايه! اول دې زهٔ مئين کړمه او
بيا دَ فراق دا ښوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

95

مَکوهٔ ساقي نن راته نا مَکوه
مَکوهٔ دا ظلم ناروا مَکوه

ناصحه نن درته څهٔ نهٔ وېمه نو
داسي خبرې راته بيا مَکوه

زړګيه نن څو په آرام يې کنه
پرېږده غمونه دَ صبا مَکوه

کوه ستم چې څومره کولے شې تهٔ
زما دَ غم هډو پروا مَکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
داسي قيصې ورته تهٔ بيا مَکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځلهٔ غم نهٔ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا يو خوب نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ايله
د غم څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې را گېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېر وم
خدائېگو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سندرې شي د غزل جوړه مطلع شي
اې سوېلي زما شعرونه د نمې اوښکې قافیه شي

یو نرۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدایه ډیوې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه پرېږدې چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ټسکارېږي دا دُنیا راته هم خدایګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هېڅ درنه نه غواړم هېڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ ځو تقاضې دي لو یه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واغظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسه چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

موږ د دړهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُټېښونه ما ته یاده لوُپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بیلتون په تورو شپو کښې تصور کښې را له را شي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوهٔ خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
پوے شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وټل تهمت په ما پورې شو
ما وے چې نا خدا ئې ګو په ما پورې شو

د زخم علاج په طبیبانو نه شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر را سره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګونجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وُ
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رایادې پخوانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختۍ مې نخوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

څکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې دهغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړاګانو تېر شو
زما دَ شونډو نه خندا هېره شوه

ستا دَ ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګُل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې راروانې شولې
وخت دَ وصال کښې ترې حیا هېره شوه

دَ زړهٔ پرهر به چې ښهٔ شوے وي نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

را ځې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس څو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځاے شي څيرکي څيرکي
چې را په ياد ستا بې ازرۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورشیر

که هرڅو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به يې زړه نه يو ساعت له هم تا ته راوځي
نو مغموم دې له خپل خدايه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېرو څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کړه زړه
غم خوځ کم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کو ششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حېران يم چې دا زړه مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زړه بیل داپر پښیماني مزه که
دَ تورو سترګو حیراني مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
خو مره توبو کېښې پښېماني مزه که

څو ات ځواني کښې دَ ځواني تقاضې
په بوډا توب مسلماني مزه که

❋

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړه زخمي په خوله خندا یمه زه

سینه سیوری مې کښې ستا نقشونه لټوم
کني مېړن خدا یګو په تا یمه زه

دَ خپل پردي خندا به څه کړمه زه
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن خو خدائېګو که اے شمعې د مدام په ډنګې وې ته

زه به خدائے ته زارې اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
که اوربل کښې مې اېږدې ته که ګمڅو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
آئينې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلل یو زلزله وه، ستا راتلل خو یو قیامت وُو
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وځې ته

زه به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
خو که ستا وعده رښتیا وي په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د خوږ نشې کسېږې
هسې نه چې چرته تو ے شي څه لږ بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مينې يو اوصول دے، دا د مينې يو قانون دے
چې په خوله به هيڅ نۀ وائې چې په خوله به لاس ايږدې تۀ

چې په شپه د انتظار کښې د دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړۀ مې څۀ چل او شي نو زۀ به يوے شم چې راځې تۀ

اے مغمومه بد نصيبه بد قسمته يې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نږدې تۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شراجو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته يې ستا په سر څغلې کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حیران یم چې دې زړهٔ له یه نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زه درته یادومه ځکه
نوې وعده دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځواني دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نه رباب وي کُلي
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه ورانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېگو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکارې

نشته دے څو شپوئې جوړې سېرلیه ستاپه گلوکښې
ځکه څو بورا هم سرگردانه غونډې ښکارې

دا دے اے زړه گیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه څو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې څو توبه راته څه گرانه غونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دې انکار د اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَ دې قېنچې اوُ سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس په ځلا شوو ګلې
ښه دې وصال د فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځنې

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

اِحساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
راپیدا شي یو جنون غونډې په ما کښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لږ نیمهٔ شي
را شه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلې نشم
غم د بېلتون کښې زغملې نشم

د بدنامۍ ويره دې ماسره ده
کښې څه زه درته کتلې نشم

زه چې د سوال سره عادت نه يمه
ځکه څو تا نه څه غوښتلې نشم

زه د وصال ولې دعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زياتولې نشم

د شوګيرو په کواکب کښې ګڼلې
د آسمان ستوري را بېللې نشم

که غم دې غر وي هم خوشحال يم څو
سپکه وبنا دي زه اوړلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خوشتنګ تړي هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به یې منلی وي نو
څومره په ما دې پر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خیر یې ګلې
څه څه کاڼې دې دا یادونه کوي

*

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکۍ غونډې شوه
راسره ځخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن مسه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنّت په طمعه طمعه شیخه
ځوانه ځوانۍ په مصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې یې ځوانۍ په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شين خالي مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګهړی لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سېرلي کښې تهول ماحول سرور سرور شي
ما تول بيا د توبې خلقه ضرور شي

داګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ ذرهٔ دَ غمږ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نمږ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ توری اوربل په تورو شپو ږي قسم
دَ زلفو خمږ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوږ اوسمږ رانه تپوس مهٔ کوئ

✻

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
داسې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنه سره دي
په سپرلي د ادیرې باندې مې څه دي

هیڅ به نه وایم د مړو مړي مړه دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بيا د پسرلي څڅهٔ اوزې غوندې شوې
بيا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې ښائست دې درته زهٔ اوستايم
خدائېګو آئينې تمولې رندې دي راځه

نن کهٔ زما سر رو ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زړوبل مې کله کله یاد شي
پریشانی په ټول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوپټې چې راله   وراشي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا ګرېوان ته لاس کړم ته زما ته
راپیدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره څو خبرې)

په شین آسمان کښې خندیدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلیدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړې پیغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې پوره توب مې قسم
چې د بیلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلا غونډې وې
ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پښته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دُنیا نه شرمیدونکې غونډې
قسم مې ستا تورو داغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدای ښکلو چې احسان منمه
لوئ يې د غرنه په خپل ځان منمه

څو ای زما د تورو شپو ملګرې
د جدايۍ اوښو کيسو ملګرې

نن ته اوده شه چې تيارې تيارې شي
دا تيارې به ټول جهان څورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نيمه ده
او دا تياره چې يو په دوه شي نيمه ده

ځکه چې نن زما ليلى راځي
د دې دنيا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لېږ څو مې پرېږده غمه　　چې لېږ ساه واخلم
چې لېږ ساه واخلم　　نو بیا به تا واخلم

ورکوټے زړهٔ دے زما　　دا اُمیدونه پکښې
یو ټسکے زړهٔ دے زما　　دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدو ته ګورے　　زهٔ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده ګورے　　زهٔ دَ بیهاره یمه

دومره مې پرېږده چې څوند　　زهٔ دَ خندا واخلم
څوند دَ اشنا دَ مینې　　څهٔ دَ وفا واخلم

لېږ څو مې پرېږده غمه
چې لېږ ساه واخلم

چې لېږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې   بېسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زړهٔ   چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما   پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے   پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر   نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر   نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم   زړهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دې پرېږدونه وي نو هم   پیتې به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُـهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غوندې
نا اُمیدی کښې لکه زېرے غوندې

دَ خوب زړګي یو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پیمانه غونته کښې

زما دَ خوب بښکلے تعبیر شولې ته
دَ نامراده زړهٔ تقدیر شولې ته

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
وړانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ دوست سید صابر شاه صابر د وادهٔ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم د ساز او هم سرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نشه نشه غونډې
نه صرف نشه نهٔ دې، دې ګډه ګډه غونډې
ګله د غصې نه شي لمبه لمبه غونډې
ګله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غونډې
سهرې ته کتے نشي دې د زړهٔ په رنګ اخته غونډې
دوئ هم راته ښکاري دې بد نیته د بنده غونډې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن دَ واده څېرِ دَ صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا دَ دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نهٔ وې
ته جوړې دپلار دحسرتونو نه خبر نهٔ وې
ته دَ خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
ته دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نهٔ وې

څومره په ارمان ستا دَ وادهٔ دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدّعا خپله ښکاره په څو لفظو کښې کړې
یا به ئې بیان د شاعرئ په څو جملو کښې کړې
خپل دواړه لاسونه په روچت په نیمو شپو کښې کړې
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړې

دا دَ رونړ دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

پیکے او پیشکش : عبدالله جان مغموم
دَ وادهٔ نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په مېدان کښې د ډمې د ګډا يوه نقشه ننداره)

ګډه شې ګډېږې په ګډا کښې په خندا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته
اوخورې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته

ټيټه شې کښېنه شې په کښېنه کښې بيا راسمه شې
ډکه له ستمه شې
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شې
ډکه له ستمه شې

ترې ترې ګډېږې ناګهانه په ترپکو شې
سر په کانکوچکو شې
وار درنه خطا شې وارخطا نه په چورلکو شې
سر په کانکوچکو شې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته يې کچه غوږکه نرې ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره يوه ادا دې د قيامت نخښو نه سخته ده
سختو نه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته
او وهې ساتنګو نه په څه چل هسې دلې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کېښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کېښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خټکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو او دَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تېکو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو مېرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې د پښتونه ډکې
دَ خوشحال خانؒ غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ کُهن خاوُرې
اے دَ خټکو دَ وطن خاوُرې

اے دَ غیرت دَ افسانو مېرمنې
دَ خوشحال خانؒ دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازیان داسې تورزن راوړي

چې اباسین کښې ئې سېلاب راوستو
شاړو مېرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د [illegible] ورې د غیرت نه ډکې
اے د خټکو د عظمت نه ډکې

د خوشحال خان اَس په تا ښېښي دي
تا د شفقت نه په سینې ایښي دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د پښتو مورې د پښتو نه ډکې
د خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوار یو مه زړهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګار یو مه زړهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روږدې تږې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس د خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library